

GAZETA KORRESPONDENTA WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO.

Z WARSZAWY DNIA 25. WRZESNIA ROKU 1800. we WTOREK.

z Wiednia d. 15. Września.

Cesarz Jmć wraz z Arcy-Xiążęciem Janem w najlepszym zdrowiu stanął na dniu 7 w wieczor w głównej kwaterze w *Alt Oettingen*.

Nazajutrz Cesarz Jmć całej armii ogłosił zalecił następujący rozkaz:

„Lubo Jego Cesarzka Mość zawsze sam na czele walecznych wojsk swoich znajdować się będzie, raczył jednak właściwą komendę nad armią powierzyć Arcy-Xiążęciu Janowi bratu swemu. Cała przeto armia w okolicznościach służby, do niego ma się udawać.

Jego Cesarzka Mość oświadcza, iż dotąd wszystkich starań było do nadania Królestwom, prowincjom i narodom swoim przyzwoitego pokoiu, lecz Rząd Francuzki, pomimo świeższych w tej mierze uczynionych kroków, zawarte w tym celu zawieszenie broni wypowiedział. Jeżeli przeto bez względu na takowe J. C. Mci postępowanie, kroki nieprzyjacielskie z strony Francuzkiej miały być w istocie rozpoczęte, Cesarz Jmć wszystkich użyje sposobów do zażenienia swoich krajów dziedzicznych i swojego ludu.

J. C. Mość spodziewa się, iż wszyscy Generałowie, sztabowi i wyżsi oficerowie, iako też wszystkie wojska, stosownie do powinności służby czynnie się do tego celu przyłożą, a to aby ile możności iak najsprężej przyzwioity pokoy mógł być osiągnięty.

J. C. Mość oświadcza przytym wyraźnie i niezmienne, iż postanowił, każdy krok służbie przeciwny, lub zaniedbanie powinności od pierwszego stopnia do ostatniego, równie surowo, z przykładem dla innych ukarać, iak każdy postępek godny pochwały z ukontentowaniem w obliczu armii nadgrodzić.

Jego Cesarzka Mość tak jest o waleczności armii swoich, i o właściwej im a całemu światu okazanej odwadze ioh przekonany, iż ma przyczynę spodziewać się po nich najsławniejszego skutku.

Gdyby jednak znalazł się w armii ktokolwiek, iakiegokolwiek stanu, począwszy od pierwszych generałów, oficerów sztabowych i niższych, niech będzie kto chce, któryby takowych wyra-

żnych J. C. Mci rozkazów nie sładził się być w stanie wykonania, bądź to z powodu słabości, bądź z innych przyczyn, tedy jest woła J. C. Mci, aby takowy oddalił się raczy. od armii, a nieprzymuszal J. C. Mci do niemiłej konieczności karania.

G. M. *Stipfits* mianowany jest przez Cesarza Jmci Generałem Adjutantem przy boku Arcy-Xiążęcia Jana, a kapitan korpusu inżynierów *Lauer* poświęty na stopień majora Adjutantem przy boku tegoż.

Podług wiadomości z *Medyolanu* (mowi gazeta dworska) kray *Włoski* pomiędzy liniami demarkacyjnymi obu armiiow na mocy konwencji armistycyiny zostający, smutnemu podlega losowi. Żadna strona nie posyła tam wojska, przez co mieszkający na partye podzieleni nawzajem siebie ścigają i mordują. Kray ten zajmuje całą przestrzeń rozciągającą się od *Po* pomiędzy rzekami *Mincio* i *Chiesio*, aż do północnego cyplu jeziora *Garda*.

z Krakowa d. 17 Września.

W niedzielę dnia 14 t. m. w kościele katedralnym tutajszym odprawiono się nroczyste nabożeństwo za pomyślność oręza Najjaśniejszego naszego monarchy, podczas którego rozdawano przytomnym następującą modlitwę w Niemieckim i Polskim języku:

Modlitwa Powszeczna.

„Wszemmocny Boże! ty który dumnych upokarzasz, a upokorzonych podnosisz, przychyl się z oycowską łaskawością do modłów twych dzieci, które zagrożone orężem swych nieprzyjaciół, z zaufaniem do ciebie o pomoc wołają.

Wesprzyj potężnym twym ramieniem naszego najukochańszego monarchę, twego namażnika, który z miłości dla swego wiernego ludu na czele swego wojska stanął. Bądź w niebezpieczeństwie jego tarczą! Niech stróż anioł nad jego głowę zawsze się unosi.

On był zawsze wizerunkiem prawdziwej bojaźni Bożej, czystej i nienaruszonej cnoty; słowem, godnym potomkiem swych pobożnych przodków, których ty tak często w większych

niebepieczestwach przeciw połączonym nieprzyjaciółom chwalebnie zachowałeś.

Uzbroj twym pogromem, o Panie hufców! Jego waleczne wojownicy, ażeby z bitwy zwycięzcami powrócili, jeżeli to twoim wyrokiem jest, ażebyśmy pokoy dopiero za powtórzoną walką otrzymali.

Natchnij nas wszystkich odwagą i zgodą; oddal od nas próżną boiaźń i omamienie fałszywych nadziei, ażebyśmy jako wierni poddani tego tylko głosu słuchali, któregoś ty nam za radcę nadał, a przezwyciężywszy niebepieczestwa na łonie pokoju i swobody uwielbiając wstępną mocność i mądrość twoją, wyśławiali wdzięcznym sercem twoją nieograniczoną dobroć, gdyż ty jedynie jesteś Królem królów, dawcą zwycięstwa i Bogiem pokoju; Amen.

z Londynu d. 5. Września.

Papłery nasze znaczenie w cenie upadły. — Wiemy teraz z pewnością, iż wiadomości przyśłane tu od rządu Francuzkiego, zawierały tylko w sobie doniesienie, iż rozeym z strony Francuzkiej został Cesarzowi wypowiedzianym, i że kroki nieprzyjacielskie na dniu 10 Września znowu się rozpoczną. Nasz rząd miał sobie komunikowaną o tym wiadomość. Lecz oprócz tego utrzymują niektórzy, iż agent Francuzki do zamiany niewolników Ob: Otto, uczynił jeszcze inne oświadczenia, i że ministrowie nasi nie musieli dać pomyślny w tej mierze odpowiedzi, gdyż fundusze nasze upadły. Zdać się żadney już nie podlegać wątpliwości, iż wojna na stałym lądzie znowu się rozpocznie, i że negocjacye między naszym i Francuzkim rządem już się zakończyły.

Na dniu wczorajszym przybył tu kapitan Popham z Kopenhagi. Przywiozł zawartą świeżo konwencją z Danią, poczym posłano zaraz rozkazy do Deal, aby fregata *Duńska Freya* i iey konwoy, została na wolność wypuszczoną.

Powszechna ciekawość ściągnięta była na roznieśioną pogłoskę o rozpoczętych między naszym i Francuzkim rządem negocjacyach. Wszystkie gazety, nawet ministeryalne wyrażały, iż ministrowie nie będą wzbraniać się od wniknięcia w takowe negocjacye. Ztąd podniesienie się na moment papierów krajowych nastąpiło.

Cożkolwiek bądź, korespondencya była znaczna, gdyż z Douru do Calais w przeszłym tygodniu 4 statki pod banderą armistycijną z depeszami popłynęły. Na dniu zaś 3 Września przybyły do Douru dwa statki armistycyjne,

z których jeden przywiozł już odpowiedź Bonaparty na posłane ztąd do Paryża depesze.

Z Lizbony pod dniem 7 Sierpnia odbieramy następujące doniesienie.

„Zapewniają teraz, iż Francya nie żąda już żadnych summ od Portugalii, lecz obitać przy tym, aby zawarte zostało między obu mocarstwami przymierze odporne i zaczepne, aby Francuzi traktowani byli w Portugalii, iak inne przyjaźne narody, aby nie mogło więcej nad 6 okrętów wojennych do mocarstw wojnę prowadzących należących, wpływać do Lizbony, aby Goa odstąpiona została Francyi, za co Portugalii otrzymałaby znaczną osadę w Ameryce południowej. Rząd nasz, iak mówią, miał odpowiedzieć, iż życzy wprowadzić pokoiu, i gotow jest rozpocząć negocjacye pod warunkami, iakie nie byłyby przeciwnie traktatom zawartym z Anglią, które przyjaźń i przymierze Portugalii koniecznie utrzymać pragnie. Rząd tutejszy oczekuje teraz odpowiedzi z Anglii na posłane tam w tym mierze depesze.

Ponieważ o flocie przewozowej z wojskiem pod komendą Generała Pultney żadne jeszcze wiadomości nie przyszły, przeto słychać teraz, iż wyprawa ta, podobno jest przeciw Korunna i Ferolowi wymierzona, gdzie znaczne składy marynarskie znajdują się, a mało jest okrętów wojennych. Inni utrzymują, iż część wojsk ku Teneriffie i Indyom Zachodnim popłynęła, a inni zaś domyślają się, iż Egipt jest punktem do którego wysłano wiele regimentów Angielskich.

Do Deal na dniu 1. Września przybył z Flis-singi officer Batawski, który oddawszy depesze od Rządu Batawskiego nazad odplynął. Depesze te ściągaly się jedynie do wolnego rybołóstwa na brzegach Hollenderskich.

Admirał Lord Bridport mianowany jest Generałem wojsk morskich na mieyscu zmarłego Admirała Barrington, a Lord St Vincent Generałem-Leutnantem tychże wojsk na mieyscu Lorda Bridport.

Z Dublinu donoszą, iż pod Castlebar schwytano jednego officera francuzkiego z bardzo ważnemi papierami.

Z morza śródziemnego przybyła liczna flota kupiecka, a razem z Gibraltaru odebraliśmy wiadomość, iż Generał Abercrombie z 9. tyśacami ludzi puścił się pod żagle z Minor-ki dla popłynienia iak mówią do Egiptu, po-flawfzy wprzód 1900. ludzi do wyspy Malty.

W tych dniach Rząd nasz odebrał pewne wiadomości, iż w Brest czynią śpieszne przygotowania do wystawienia floty w stanie wy-

płynienia, iż bardzo wiele wojska ściaga tam z wewnątrz Francji, i sam Bonaparte ma się tam udać, dla dania tym większego uzbraianiom pośpiechu. Lord jednak St. Vincent rozstawił okręty swoje przed Brestem w takim sposobie, iż żaden statek przewozowy ani z portu, ani do portu wemknąć się nie może, a w tym położeniu stać będzie, dopoki pora roku dozwoli.

Cena chleba znowu tu znacznie zdrożała. Z powodu tego powstały rozruchy w Nottingham.

Lady Nelson pojechała do Harwich dla używania kąpeli morskich, i oczekiwania tam na męża swojego, który złożył komendę na morzu szkodliwym, a po powrocie swoim żadnej jeszcze nie obejmie komendy, lecz odda się wprzód staraniom około poratowania zdrowia swojego.

Admirał Harwey będzie mieć komendę przy flocie kanałowej na miejscu Admirała Gardener, który teraz przy brzegach Irlandzkich krąży.

Dozorcy przy brzegach morskich odebrali najsurowsze rozkazy, aby mieli baczne oko na cudzoziemców, i tych wszystkich aresztowali, którzy przestępują granice własności aktem parlamentowym sobie przepisane.

W Portsmouth lękano się także buntu z przyczyny drogłości chleba. W Nottingham i Sheffield, robotnicy z fabryk bardzo wiele kłopotów piekarskich wylupawszy, zrabowali. Żołnierze użyli byli na rozpędzenie tłumów. Nayzapalczywszemi były kobiety.

W Carlow w Irlandji powieszono pocztmistrza Arthur Wallace za to, iż z listów dobre bankocetle wybierał, a kładł na miejsce ich fałszywe, lubo bogatym był człowiekiem i miał majątku przeszło 12 tysięcy funtów.

Dziennik Telegraf zawiera w sobie następujące doniesienie pod tyt: *Zyskowna propozycja*. „Pewien podeszły szlachcic znacznego majątku, życzyłby sobie znaleźć młodą wdowę ciężarną, której jednak sława w niczym skażona być nie powinna, i z nią zawrzeć śluby małżeńskie. Można być pewnym naysciślejszego sekretu i delikatności z strony jego w tym doniesieniu. Dama która zechce swoje imię adresować do X. Y. Z. pod kopertą wydawcy Dziennika, może być pewną wizyty od wspomnianego szlachcica.”

Rosierki z Danią są już zupełnie zaspokojone. Dania prawo do dawania konwoju okrętom swoim kupieckim, aby nie były przegłądane, zawiesi aż do czasu, w którym oba dwory zgodzą się na jedną zasadę w tym względzie.

Na d. 25. p.m. umarła sławna Pani Montague, wielka opiekunka ubogich, a mianowicie kominiarzów, dla których corok ucztę wyprawiała. W młodszych latach swoich była duszą sławnego klubu *niebieskiej północy*, do którego pierwsi uczeni w Anglii należeli.

Z Baszach donoszą, iż tronnicy nowego proroka, który jest potomkiem Abdul Wahaba wielkie rozruchy w okolicy Mekki wszczynają. Prorok ten nie zaprzecza zellaniu Mahometa, lecz go niczym więcej nie uznaje iak postaćcem Boga, któremu się żadna część nie należy.

W Chinach nadzwyczajne były nawałnice i powodzie. — Późniejsze wiadomości donoszą, iż pomimo wojska użytego na uśmierzenie buntu w Nottingham, zawsze trwa tam zaburzenie, i nikt nie pracuje. W Mansfield powstały także rozruchy, tak że wojska na pomoc zawołać musiano. Naywiększe rozrządzenie jest przeciw piekarzom, młynarzom i arędownym gruntów posiadaczom.

z Paryża dnia 5. Września.

Osoby nylepiej rzeczy wiadome, wojnę za niezawodną poczytują, wyglądają z niecierpliwością raportów od armii. Bonaparte, iak słysząc, uda się znowu do armii Włoskiej.

Słysząc, iż zawczoraj w radzie stanu nader ważny raport względem terażniejszych okoliczności Europy był przeczytany, w którym okazana została potrzeba dalszego prowadzenia wojny przez rząd Francuzki. — Seffya była tajna, i Monitor, który zwykł zawsze treść seffyów umieszczać, tą razą zupełnie o nich zamilcza.

Minister związków wewnętrznych do Prefektów Departamentowych: „Obywatelu Prefekcie. Rząd żąda ażebyś w jego imieniu zaprosił trzech Obywateli twego Departamentu do przewodniczenia Uroczystości 1go Vendemiaire (22. Września). Wybierz ich z pomiędzy członków powszechnej Rady Departamentowej, i staraj się wyznaczyć tych, którzy od roku 1789. dali naysłateczniejsze dowody swojego do Ojczyzny przywiązania. Przyślesz mi imiona wybranych; przełożysz im ażeby przybyli do Paryża nayspóźniej trzeciego dnia dodatkowego, oddadzą mi zapraszający List, który od ciebie odbiorą, i ten będzie im służył za dowód. Na uroczystości znaczniejsze miejsce zajmować będą, prezentowani będą Konsułom, zobaczą zbliżka Rząd, który bezprześcannie zatrudnia się uszczęśliwieniem Francji; dzielić pomiędzy siebie będą zapał, iaki te wspaniałe Uro-

droży Obywatelom, którzy na Uroczystość jest zamierzam Rząd nadgradać kosztą po-
ści i chwali, która sobie zdobył. Gdy nie
raz używać będą niezmiernie niepomieszaney
czą od lat dziesięciu dla Hawy Narodu, te-
i takim czczeniem byli przyięci. *Francuzi* wal-
powiedzą swoim wojom co widzieli, i wracając do domom o-
przybędą, wybierać ich masz z pomiędzy ma-
jetniejszych, a mianowicie z właścicieli do-
br narodowych. — Pozdrawiam cię.

(podpisano) L. Bonaparte.

W Paryżu znajduje się jeszcze kilku pułko-
wników *Rosyjskich* wziętych w niewolę pod
Helders. Rząd kazał im dostarczyć tego wszy-
stkiego, na czym tylko zbywać im mogło.

Młody *Chinezyk*, który od trzech miesięcy
zwraca na siebie ciekawość *Paryżanów*, ma
wkrótce wyjechać do swojej oyczyzny wraz
z kapitanem *Baudin*. Będzie on w stanie spro-
stować fałszywe wyobrażenia, jakie w jego
współziomkach mogła o nas uczynić zazdrość
lub zawziętość nieprzyjaciół naszych; gdyż
w czasie ambassady lorda *Makartney* histo-
rya naszej rewolucyi przeszła aż do *Pekinu*.

Liceum Republikantkie, które przetrwało
wszystkie Rewolucyjne burze, donosi dziś o
rozpoczętym zapisywaniu na rok 9. Cena za-
wsze jednakowa, to jest 96 franków dla mę-
żczyzn, a 48 dla kobiet. Dla zachęcenia do
tej subskrypcyi dosyć jest wyrazić imiona nie-
których profesorów, jako to: *Laharpe*, *Gar-
rat*, *Roederer*, *Fourcroy*, *Deparcieux*, *Cu-
vier*, *Sue*, *Parmentier* &c.

Wypis z mowy ministra związków wewnę-
trzych mianey podczas rozdawanych nadgród
w Prytaneum: „Patrz na tego człowieka, któ-
remu śmierć wydarła to, co mu było najmil-
szym na świecie; otaczają go przyjaciele, kre-
wni, przez tydzieńne zabawy starała się żale ie-
go łagodzić. Lecz to wszystko jest nadaremne,
szuka on samotności, ta jest jedyną przyjaciółką
iego; tam wśród nauk i sztuk smutne skra-
cają się chwile, obudza cię imaginacya; wykryła
obraz tego, czego już nie ma, a pędzel któ-
ryby się miał lekkać podwojenia żalu; słodką
mu ulgę przyniósł. — Lecz z pośród zgłęku
miał obroć wózek twój ku temu starcowi, któ-
rego burza w smutną rzuciła odludność: Przy-
jaciele, krewni, majątek, oyczyzna, wszy-
stko zniknęło, okropna nawałnica wszystko z
sobą uniosła; sam się tylko pozostał na świe-
cie... Ktoż tu jest wsparciem iego? Jakie do-
broczynne Bostwo na zfiniałych iego ustach
słodka maluje uśmiech? Nauka — Ta mu zara-

zem przywraca iego przyjaciół, iego krewnych,
iego oyczyznę &c.

Dnia 20 Fructidor (7 Września) w świąty-
ni zwycięstwa obchodzona będzie uroczystość
dobroczynności dla wsparcia ubogiej uczącej
się młodzieży.

Donoszą z *Brest*, iż *Anglicy* mają zamiar
spalenia naszej tamtejszej floty. Lecz czyli
tego dokażą? Kto zna geograficzne położenie
Brestu, iego portu i przystępu, wie iż te gro-
źby nie w sobie strasznego nie mają. Brzegi
też ofadzone są tym wszystkim, co tylko na
ich obronę wymyślić można, a *Bernadotte*
znajduje się w *Landernan*.

Wyrok z Września. — Konsulowie Rzeczy-
pospolitej na wniosek ministra marynarki i
osad, i za zdaniem rady stanu, nakazują: Ar-
tykuł I. Wszyscy marynarze zagraniczni mie-
szkający na terytorium Rzeczypospolitej, któ-
rzy zaślubili sobie *Francuzkę*, i żeglowali
na statkach handlowych, są obowiązani służyć
na okrętach królowych. II. Pomienieni mary-
narze stawiać się mają w kancelaryi zapisow
marynarskich, i tam się zapisać. III. Po za-
pisaniu uważani będą jako marynarze *Francu-
zcy*, i również z niemi należec mają do awan-
sów, pomnożenia płacy, i do części zdoby-
czow, oraz pensyow marynarzom przez pra-
wa wymierzonych. IV. Prefektowie rozkażą
uformować księgi z opisem stanu i małżeństw
obcych marynarzow z obywatelkami *Francu-
zkami*, zaczawszy od roku 1792. Te opisy
w miesiąc po ogłoszeniu niniejszego wyroku
przyszłą do urzędników administracyi, i do
przełożonych nad inskrypcją morską w każdym
wydziale. V. Na przyszłość pomienieni urzę-
dnicy i ich zastępcy na początku każdego mie-
siąca przesyłać będą administratorom, do któ-
rych inskrypcya marynarska należy, podob-
nież opisanie tych małżeństw zasłanych w po-
przedzającym miesiącu. VI. Ciż administra-
torowie zapisywać będą w księgach marynar-
skich swego wydziału wyżey wspomnianych
marynarzow zagranicznych, których zamie-
szkanie we *Francyi* zaświadczone będzie rege-
strami podług prawa 3 Brumaire roku 4.

Jeden z Dziennikow zapewnia, iż nasz mi-
nister *Beurnonville* rozpoczął jawną negocya-
cyą z ministrem *Rosyjskim* w *Berlinie*, i że
pokoy bliskim jest zawarcia pomiędzy temi
dwoma mocarstwami.

Minister związków wewnętrznych nakazał
przez list okolicy, ażeby wyrok Konsulow pod
dnem 7. Thermidora stosowny do zachowa-
nia Dekad przez Urzędnikow publicznych i

nauczycielow w szkołach pierwiastkowych, rozciągał się do wszystkich pensyow i szkół prywatnych.

Pierwszy Konsul w obecności dwóch swoich kolegów, oraz ministrów i konsyliarzow stanu, przyjmował dnia onegdajszego dwunastu *Wandeyczykow*, których meśtwo nawięcey się przyłożyło do wypędzenia *Anglikow z Noirmouturs*. Wprowadził ich minister związkow wewnętrznych i Generał *Hedouville*. Pierwszy Konsul zapytawszy się każdego z osobna co zrobił w czasie wyładowania *Anglikow*, uczynił niektóre zapytania względem duchownych w ich kraju. Jeden z tych meźnych ludzi odezwał się, iż postęпки ich są nader dobre. Więc rzekł Konsul, namawiając was do zachowania zgody pomiędzy wszystkimi *Francuzami*, a niemowia wam o niehawiści przeciwko *Anglikom* tym odwiecznym naszej oycyzny nieprzyaciółom?—Y owszem Obywatelu Konsulu, to jest właśnie o czym ci miał donieść jeden deputowany od swoich braci, lecz zachorowawszy w drodze, polecił nam oddać ci ten list, w którym oświadcza iak mocno pragnie uszczęśliwienia Rzpltey.—Pierwszy Konsul zalecił ministrowi związkow wewnętrznych, ażeby mu podał imiona tych obywatelow z wyrażeniem ich stanu, ażeby mógł wiedzieć co ma dla każdego z nich uczynić, i nakazał ażeby synowie tych, którzy są oycami familij, oddani byli do *Pritaneum*.

Jestestwo *Anglij*, wyraża *Publiciście*, różni się we wszystkim od jestestwa innych Narodow. Nie mówię tu o iey konstytucyi, lecz chcę mówić o niezmiernym iey długu publicznym, który zaledwie gotowizną całego świata mogłby być opłaconym, o tym układzie równie niebezpiecznym iak subtelnie wynalezionym, przez który *Anglia* utrzymuje swoy kredyt pomnażając długi, wymyślając kontrakty na kontrakty, papiery na papiery; o tey sztuce wszystkim dawnym i terazniejszym Narodom nieznaney, nabywania niepoliczonych kapitałow, zapewniając tylko procent od summ pożyczonych, lubo wierzyciel jest prawie pewnym, iż nigdy zapłaconym nie będzie. I to się nazywa *dług funduszowy*. To jest co różni *Anglię* od wszystkich Europejskich narodow, i coby ją tak od nas przedzielać powinno, iak ie *Ocean* od niey przedziela. Stan *Anglij* stawia ją w okoliczności utrzymywania się przez niezgody i wojny Niezdolna mierzyć się swemi ładowemi siłami z iakimkolwiek mocarstwem ladowym, potrzebuje handlu całego świata, dla utrzy-

mania swoich flotow, opłacania procentow, i zabezpieczenia się jeżeli być może od obcey napaści, którey same tylko podobieństwo zburzyłoby uroioną iey wielkich bogactw budowę &c.

Te uwagi zakończone są następującym zapytaniem: Czyli niebyłoby z pożytkiem wszystkich Europejskich mocarstw ladowych, ażeby Król *Angielski* dał się nakłonić do ustąpienia jednemu z swoich dzieci, lub z swoich przyaciół, *Elektorstwa Hannowerskiego*, za umową ustąpienia mu za to jedney z wysp w *Indyach* leżących.

Sławna Pani *Banty* pierwsza śpiewaczka opery *Londyńskiegoj*, wsiadła na okręt dla powrocenia do swojej Oycyzny. Spodziewamy się, iż przybędzie do *Paryża*, gdzie dla swych talentow dawno żądana, pewna jest dobrego przyjęcia.

Dnia 18. *Fructidora*, Konsul *Lebrun* dawać będzie wielki obiad dla znajdujących się tu osób, które się dnia tego stały ofiarą.

Młody wierszopis *Elsmenard* ma zlecenie zrobić pieśń narodową na 1go *Vendemiaire*, czyli nowy rok republikancki.

Mówią iż *Ludwik Bonaparte* ma być do *Berlina* wysłanym.

Sławny przez swoje podróże w głąb *Afryki* Ob *Vaillant*, kosztem kupcow *Marsylskich* ma odprawić nową tam podróż, wszakże nie od przykładu *dobrey nadziei*, lecz od zachodnich brzegow *Afryki*.

Pismo ciekawe nowo wyszłe, ściagnęło tu powszechną uwagę, jest to korespondencya *Xiążęcia Orléans z Ludwikiem XVI.*, Królową, *Montmorinem*, z żoną i dziećmi swoimi, tudzież z Panią *Genlis*, iako też wiadomość o postępowaniu *Xiążęcia d'Orleans* na dniu 5. i 6. *Października* przez niego samego opisana.

Na nadzwyczajney sefii Rady Stanu roztrząsano plan nowego tey magistratury urzędzenia.

Minister wewnętrzny zalecił Prefektom Departamentu *Lemanu*, aby mu przysłali plan wystawienia monumentu na pamiątkę nieszczęśliwego *Euschen*, który w podróży swojej przez *Alpy* wpadł w przepaść. Zadał także oświecenia względem sposobow iakby można wskrzesić znowu dla podróżnych w *Alpach* szpital, założony tam niegdyś przez Ob. *Desportes* posła Rzpltey w *Genewie*.

z *Medyolanu* d. 28. *Sierpnia*.

Generał *Oudinot* zostaje się przy armij *Włoskiej*, gdzie obowiązki szefa wyższego sztabu nadal odbywać będzie. Generał *Brune* wy-

dał do armij proklamacyą, której treść następująca: Koledzy, „Rząd dał mi wielki dowód zaufania stawiając mnie na czele armii nieufraszonych wojowników, których heroiczne męstwo zagrunowało świetne przeznaczenia *Francyi*. Postępując po niezwykczonym *Masenie*, miło mi jest zapowiedzieć wam pokój lub nowe tryumfy. Przykład tych, którzy mnie poprzedzili, wasza nieczym niepokonana stateczność, której sława rozchodzi się po krajach *Włoskich* i całej *Europie*; wasze przeszłe zwycięstwo; wielkie pamiątki bystrzych powodzeń bohatera, który naszymi obrotami kieruje, i tyle innych szczęśliwey przyszłości zakładów, niekaże mi wątpić ażebyśmy niemieli zagrunować szczęścia naszej *Ojczyzny*, bądź przez naszą do nowych tryumfów gotowość, bądź przez zapalenie ognia do armaty zwycięskiej, jeżeli nasi nieprzyjaciele zechcą nas do tego przymusić. — Niech żyje *Rzplta*. (Podpi:) *Brune*.

Pod *Pesaro* zbiera się armia przeciw *Neapolowi* przeznaczona pod dowództwem Generała *Macdonald*. Mowią, iż armia ta 80 tysięcy ludzi wynosić będzie. Papież dozwolił wolnego przechodu dla niej przez kraje swoje. W *Neapolu*, *Kalabrii* i *Abruzzo* z powodu ciągnącej się armij powszechna panuje trwoga, a stronicy systemu republikańskiego zaczynają się wszędzie odzywać.

z Bruxelli dnia 7. Września.

Od kilku dni bardzo wielu officerow i adjutantow przybyło tu z wewnątrz *Francyi*, którzy jednak udali się zaraz do korpusu pod *Frankfurtem* zostającego.

45ta Pułbrygada infanterji liniowej, która pod *G. Maseną* w *Genui* zostawała, przybyła w tych dniach do miasta naszego.

Donoszą iż kommandant eskadry *Angielskiej* krążącej przed *Flessingą*, wzywał tę twierdzę do poddania się, lecz odebrał niepomyślną odpowiedź.

Podług listow z *Zelandyi*, Generał *Desjardins* dowodzący wojskiem *Francuzko-Batawskim* przeznaczonym na obronę tego kraju, założył oboz na środku wyspy *Walcheren*, ażeby był w sposobności pośpieszyć na wszystkie strony w przypadku ataku.

z Hagi dnia 9. Września.

Do *Fliissingi* dnia 4. przybył na statku armistycyiny jeden officer *Angielski*, po czym *G. Desjardins* przysłał tu kuryera. O treści depeszow nic nie wiemy, doniesiono jest tylko, iż od tegoż samego dnia 12 okrętow liniowych

Angielskich, i wiele statkow przewozowych przed wspomnianym portem krąży, lecz pogłoska iakoby *Anglicy* mieli pod *Gorée* i *Briel* wylądować, jest fałszywą.

Z *Niemiec* mamy wiadomość, iż znajdujące się tamże wojska *Batawskie* rozpoczęły marsz do *Frankonii*.

z Amsterdambiu dnia 9. Września.

Niepodobieństwo pokoju wnoszą tu ztąd, iż z ciężkością podane przez rząd *Francuzki* propozycje mogły być od gabinetu *Wiedeńskiego* przyjętymi. Warunki te iak zapewniają, były następujące. 1) Cesarz ma wszystko to zatrzymać, co mu było traktatem w *Campo - Formio* oddane, forteca iedna *Mantua* ma być zburzoną. 2) *Salzburg*, *Berchtolsgaeden*, i miasto *Pafkau* zostaną dla Cesarza odstąpione. 3) Cesarz weale się nieść nie będzie do interesow króla *Sardyńskiego*, *Rzymu*, i króla *Neapolitańskiego*. 4) Kraj od prawego brzegu *Dunaju*, i kraj od lewego brzegu *Iller* aż do źródła *Dunaju*, ma odtąd składać część terytorium *Rzpltey Helweckiej*. 5) Dobra duchowne będą sekularyzowane. 6) *Rzesza Niemiecka* ma otrzymać nową konstytucyą. Te warunki zostały od *Austrii* odrzucone, a tak wszelka nadzieia pokoju upadła.

z Kopenhagi d. 9. Września.

Depesze z *Petersburga* odebrane, były dla dworu naszego bardzo przychylnemi.

Podług listow z *Szwecyi*, uzbraianie okrętow wojennych w *Karlskronie*, z wielkim się odbywa pośpiechem.

W naszym porcie znajduje się 9 okrętow liniowych i 4 fregat, zupełnie uzbroionych, lecz wszelkie inne przygotowania wojenne już u nas ustały.

z Helsingor d. 9. Września.

Zawczoray po południu flotta *Angielska* pod kommandą admirała *Dixon* odpłynęła ztąd wraz z flotą kupiecką. Salutowała 17 wystrzałami fortecy *Kronenburg*, na które podobnież z fortecy odpowiedziano. Mowią, iż połączy się w *Categat*, z innemi okrętami wojennymi, które tam widziano, i ma inną wyprawę przedsięwziąć.

Wczoray po południu przyjechał tu lord *Withworth*. Ma teraz udać się, iak mówią, do *Stokolmu*, a z tamtąd przez *Hamburg* do *Anglii*.

z Peterzburga d. 2. Września.

Nasza dzisiejsza Gazeta Dworska zawiera w sobie następujący rozkaz Imperatorski:

„Będą utworzone dwie armie, iedna w *Litwie* pod kommandą Generała kawaleryi Hrabiego

de Pahlen (bywskiego Gubernatora w *Kurlandji*), druga na *Wolyniu* pod kommandą *Generała* piechoty *Kutusowa*.

Przy armij *Hrabiego de Pahlen* zostawać będzie *Xiąże Alexander Wirtemberski*, *Xiąże Karol Meklenburski*, *Gudowicz &c.* Przy armij *Kutusowa* *Generałowie Baur, Efsen* i *Hr. Langeron*.

Na mieyscu *Hr. Pahlen*, *Generał Stewszyn* Gubernatorem jest mianowany. *Xiąże Alexander Wirtemberski* *Generałem* kawalerji, a *W. Xiąże Konstantyn* *Inspektorem* kawalerji w *Peterzburgu*. *Generał* infanterji *Rosenberg* ma zatrzymać swój urząd Gubernatora.

Zostający dawniej w służbie *Polskiej* *Porucznik* *Xiąże Sapieha* z tą samą rangą umieszczony jest w batalionie *leib gwardji* strzelców.

Ta sama *Gazeta* pod artykułem: *Od brzegów Nekker* dnia 30. *Lipca* wyraża co następuje:

„Nigdy jeszcze *Rzesza Niemiecka* nie znajdowała się w tak krytycznym położeniu jak działy. Przez zawarte zawieszenie broni oddane zostały *Francuzom* te także prowincje, których potęgą oręza swego zająć nie mogli. Z strony południowej i zachodniej *Austrii* przez linią demarkacyjną coraz bardziej ściśnieni zostali. Cała siła *Francuzka* znajduje się w kraju nieprzyjacielskim. Utrzymywanie iey kosztuie niezmiernie summy, a kontrybucye ieszcze teraz z wielką ostrością są wybierane iak wprzody. Tam gdzie kontrybucye od roku 1796. ieszcze zupełne oddane nie zostały, przymuszają mieszkańców do zapłacenia zaległych, a procz tego nowych wymagają. Pieniądze zebrane wywożą do *Francji*, armie zewszech stron nowe się ściągają. Druga armia odwodowa pod kommandą *G. Brune* idzie do *Włoch*. *Moreau* codziennie znaczne otrzymanie posiłki, *Augereau* wkroczył do *Frankonii*, a przednia straż iego stanęła już nad brzegami *Niddu*. Armie te dowodzone są od nabyblejszych i najszcześliwszych *Generałów*, iako to: *Bonaparty*, *Moreau*, *Maseny* i *Augereau*, a to podług myśli *Carnota*, którego plany aż dotąd zawsze pomyślnie się powodziły. Wszystko to nie oznacza wcale przedkiego pokoju. Podpisana na dniu 20. między *Lordem Minto* i *Baronem Thugut* konwencya, już zaszła po bitwie pod *Marengo*, *Stockach*, i *Moskirch*. Czyż to wszystko nie osłabia nadziei pokoju, i nie przepowiada dalsze wojny prowadzenie.“

W poprzedzających zaś *Gazecie Dworskiej*, znajdujących się następujące artykuły:

Ponieważ *Imperator Jmć* przy dzisiejszym manewrze uważał, iż wojska od inspekcji

Finlandzkiej wcale nie wypełniały dane im rozkazy, i że lewa kolumna daleko przedzey od prawey na przeznaczonym mieyscu stanęła, a pod ogniem nieprzyjaciela nie okrywając się kawalerją lub strzelcami iak było przepisano, w plutonach na ostatnią kolumnę czekała, a przy retyradzie szwadronów wzduż frontu ieden batalion do własney swojej kawalerji dawał ognia, przeto *Imperator Jmć* nagania ten postęp *G. L. Xiążęciu Górczakow*, uważając przytym, iż zapewne podobne nie wypełnienie rozkazów i nieuwaga *Generałów*, były przyczyną przegranych batalii w *Szwajcaryi* i *Hollandyi*. Zaś wojskom pod kommandą *G. M. Barona Dibitsch* będącym, *Imperator Jmć* okazuje wdzięczność z dzisiejszego manewru, rozkazując dać każdemu żołnierzo wi funt mięsa i kieliszek wódki.

Imperator Jmć *Generałom* od inspekcji *Finlandzkiej* czyni uwagę, iż sami widzieli iak dalekimi ieszcze są od tego, aby byli mierzniemi *Generałami*, i że gdyby zawsze takimi iak są teraz pozostali, wszędzie i od kogokolwiek byłiby pobitemi.

Na przyszłą kampanią od floty *Baltyckiej* ma być uzbroionych 25. okrętów liniowych, tudzież znaczna liczba fregat i statków awizowych z wojskiem do tego należącym w komplecie. Ta cała do kampanij przeznaczona flota, będzie dowodzona od *Admirała Chanikow*. Przednią straż od *vice-admirała Makarow*, a tylną straż od *vice-admirała Baratynskoy*. Pod niemi zaś zostawać będą kontr-admirałowie *Czyczakow*, *Brejer* i *Borysfow*.

z *Hamburga* d. 12. *Września*.

Dziś przyszły tu rozmaite sztafety z *Wiednia*, przez które dowiedzieliśmy się, iż propozycye z strony *Francuskiej* podane w *Wiedniu* przyjętemi nie zostały, i że kroki nieprzyjacielskie na nowo się rozpoczną.

z *Augsburga* d. 6. *Września*.

W tych dniach przechodziła przez nasze miasto bryka naładowana pieniędzmi pod eskortą żołnierzy *Francuskich* i *Niemieckich* z *Alt-Oetingen* do *Ulm* przeznaczona, po czym dowiedzieliśmy się, iż komunikacya z tą twierdzą została przerwana. Ściąganie się wojsk *francuskich* które w naszych okolicach przez rzekę *Lech* przechodzą, dotąd nieustaje.

Donoszą z *Werony*, iż *Austriacy* z największą usilnością pracują około pomnożenia fortyfikacyow *Mantui*, używając do tego kilku tysięcy wieśniaków; Twierdza ta na kilka lat w żywność opatrzoną będzie, i wszystkich użyto sposobów, ażeby ją uczynić niedobyłą, toż samo czynić mają z *cytadellą Ferrary*.

Od granic *Tyrolskich* dowiadujemy się, iż gdy

szańce pod *Reuti* zostały zburzone, *Austryacy* wysypią inne przy *Nasarcuth*, które może niemniej będą ogromne. *Francuzi* ściągają do tych okolic wielkie żywności, i zdaje się, iż zamyślają o wkroczeniu do *Tyrolu*.

Dnia 7. — Między dniem 4 i 6 t. m. przechodziło przez nasze miasto siedm pułbrigad, i 11 regimentów kawalerji. — Główna kwatery prawego skrzydła armji *Francuskiej* miała dziś ustąpić z *Kempten*, i udać się do *Bawaryi*. Dnia 5 przechodziło przez *Immenstadt* 5 tysięcy *Francuzów* po większej części infanterji z trzema generałami brigad; te wojska obracają się ku źródłom rzeki *Lech*, a za nimi ma pśpieszać 1300 huzarów.

Podług listów z *Rzymu* pod dniem 18 Sierpnia, *G. Nazelli* ustąpił z tego miasta z wojskiem *Neapolitańskim*, które się tam jeszcze znajdowało.

Od granic *Austryackich* d. 15. Września.

Naywyższa Rada wojenna odebrała przez nadzwyczajnego kuryera depesze pod dniem 4. t. m. od Generała *Melas* z *Werony* przyflane z doniesieniem, iż *Francuzi* tegoż dnia oznajmili o zerwanym armistycjum i zapowiedzieli rozpoczęcie kroków nieprzyjacielskich na dniu 14. Września, a to na mocy rozkazów przybyłych z *Paryża* pod dniem 26. Sierpnia. Z powodu tego oświadczenia wyflano z głównej kwatery wielką liczbę sztafet z ostrzeżeniem komendantów *Austryackich* w rozmaitych miejscach. W tymże samym momencie Generał *Melas* porożyszał pilne rozkazy do wszystkich regimentów rozstawionych w bywłych prowincjach *Weneckich* za *Mincio* i *Adygą* leżących, ażeby się jak nayrychley przyłączyły do armij. Podobnież wyflano rozkazy do *Włoskiego Tyrolu*, ażeby tamteysi komendanci opierali się ile być może zamiarom nieprzyjacielskim.

W tym momencie rozniosła się wiadomość o nowym przedłużeniu zawieszenia oręża. Zamek *Schonbrunn* napełniony jest temi pogłoskami, przyznać jednak musimy, iż ta wiadomość nie jest jeszcze urzędową.

Proklamacya czyli Patent Cesarzski wzywający mieszkańców Królestwa *Węgierskiego* do powszechney insurrekcyi przeciwko nieprzyjaciółom krainy, obwoływany był po wszystkich Hrabstwach, i naywiększe obiecanie skutki.

Mowią iż powstanie w massie mieszkańców naszej stolicy i całej *Austryi*, zostało przez Cesarza Jmci potwierdzone, a sposób organizacyi insurrekcyjnych korpusów już się w druku znajduje.

Arcy-Xże Jan jest teraz w roku 19 życia swego. — Margi: *de Gallo* przyjechał do *Wiednia*. Hr: *St. Julien* oddalony ze służby pojechał na mieszkanie do *Kronstadt* w ziemi *Siedmiogrodzkiej*.

Generał *Kray* oddalony jest ze służby z pensją 4 tysięcy złotych.

Arcy-Xiaże Ferdynand został także od armij odwołanym. Do *Czech* wyszedł rozkaz, aby tamtejsze fortece iak nayspieszniej w żywność opatrzone.

Na wiadomość o zerwaniu zawieszenia broni papiery nasze znacznie upadły.

Krolowa *Neapolitańska* wysłała niedawno kuryera do *Peterzburga*.

Przed 14. dniami wieziono przez *Styrę* 30. *Jakobinów Włoskich* obciążonych wiezami. Znaydował się pomiędzy nimi jeden Biskup, jeden Prowincyał *Kapucyński* i 6ciu *Pijarów*. Każdy odbierał na dzień dwa funty chleba.

Mowią iż Rząd *Francuski* między innemi warunkami pokoju, żądał także wolnego przewozu wszystkich towarów *francuskich* do krajów dziedzicznych za małą cła opłatą, tudzież wolney żeglugi na *Dunaju*. Nadewszystko zaś chce mieć od pokoju tego wyłączonych *Anglię* i *Neapol*.

P. S. W tym momencie potwierdza się wsząd wyżej wspomniona wiadomość o przedłużonym armistycjum. Cesarz Jmci komunikował ją przez nadzwyczajnego kuryera *W. Xu: Toskańskiemu*, który sprawuje urząd Regenta i daie audyencye w tym samym sposobie w jakim przez Cesarza Jmci były dawane. Przez zgodną między *Austryakami* i *Francuzami* umowę poprzedzającą konwencye zawieszenia oręża tak w *Niemczech* iako i we *Włoszech*, w swojej mocy na dal trwać będą. Niepodobna wyrazić radości iaką to doniesienie w kraju wzbudziło, a nadzieia pokoju wszystkich ożywiła umyły.

Od brzegów *Menu* d. 9. Września.

Wypowiedzenie rożymu było ogłoszone armij *Batawsko-Francuskiej* w następujących wyrazach. „Oznajmia się armij, iż ponieważ Cesarz wzbrania się zawarte przez swego pełnomocnika w *Paryżu* punkta przedugodne pokoiu podpisać, przeto Rząd znayduie się w konieczności rozpoczęcia wojny. Dla tego zawieszenie broni ustaie i kroki nieprzyjacielskie zaczynają się na dniu 7 Września o godzinie 1. po południu.

Wszakże rozpoczęcie kroków nieprzyjacielskich odłożone potem zostało do dnia 15 Września.

Z powodu blisko kończącego się kwartatu prenumeraty, Redakcyja *Gazety Korrespondenta* uprasza *J.P.P. Prenumeratorów*, ażeby się wcześniej raczyli zgłosić, na *Prowincjach* do naybliższych *Pocztamtów*, a w *Warszawie* do *Kantoru* tejże *Gazety*. — Cena prenumeraty zwy-
DODATEK